

Posudek na bakalářskou esej

Alena Rokosová, Sňatkový věk z pohledu žen dvou generací, Univerzita Karlova v Praze, Fakulta humanitních studií, Praha 2010, 68 stran textu + přílohy (16 s.)

Předložená bakalářská práce se zabývá aktuální a z mnoha úhlů pohledu sledovanou problematikou zvyšování sňatkového věku u ženské části populace. Autorka si ze široké škály souvisejících otázek rozumně zvolila dílčí problém a konkrétní dílčí cíl, a to podat obraz současného trendu zvyšování sňatkového věku žen v prostředí české společnosti z pohledu dvou generací žen – tedy z pohledu představitelk dnešních třicátnic a z pohledu jejich matek, které byly v tomto věku ve své době již řadu let vdané.

V této souvislosti se Alena Rokosová soustředila na reflexi fenoménu odkladu sňatků, zejména pak na zjišťování, respektive vysvětlování důvodů oslovených třicátnic ze sledovaného souboru, proč jsou v tomto věku ještě stále svobodné, proč sňatek odkládají a jak současný trend posunu sňatků do vyššího věku obecně vnímají bez ohledu na jejich osobní situaci. Paralelně pak sledovala názory a postoje k fenoménu odkladu sňatků do vyššího věku u matek těchto třicátnic, tedy žen, které se vdávaly ve věku řádově o deset let dříve, než je to obvyklé dnes.

K řešení stanovených cílů přistoupila autorka s rozvahou a odpovědně. Nejprve se důkladně seznámila se statistickými daty i sociologickou a demografickou literaturou, která se zabývá danou tematikou. Ujasnila si základní pojmy, dílčí problémy i teoretické přístupy. Teprve po té přistoupila k přípravě a realizaci vlastního výzkumu. K řešení vytyčených otázek zvolila kvalitativní výzkum, přičemž se opírala především o techniku polostrukturovaných rozhovorů. Tyto rozhovory realizovala s celkem třiceti respondentkami. Výzkumný soubor se skládal z patnácti svobodných mladých žen ve věku okolo třiceti let (respondentky narozené v rozmezí let 1978-1982) a jejich matek (ženy narozené v letech 1946-1961).

Svoji bakalářskou esej strukturovala Alena Rokosová vedle úvodu, vymezení cíle a metodického přístupu, závěru a seznamu pramenů a literatury do dvou základních bloků. V prvním z nich (kapitoly 3 až 5) nejprve charakterizovala základní používané pojmy (3. kapitola – s. 5-9) a po té se zabývala změnami v demografickém chování současné populace (4. kapitola – s. 10-18), přičemž se speciálně soustředila na fenomén odkládání sňatků a v rámci vysvětlování těchto demografických změn se zaměřila na normativní teorie a teorie racionální volby. Podstatnou část prvního bloku bakalářské práce pak věnovala autorka široké škále faktorů ovlivňujících zvyšování sňatkového věku (5. kapitola – s. 19-33). Jednalo se např. o změny společenského a ekonomického klimatu, pestřejší nabídku životních příležitostí, vyšší vzdělání žen, změny v sexuálním chování a odkládání prvního mateřství, pokles hodnoty sňatku či rozšíření nesezdaného soužití.

Druhý blok své bakalářské práce věnovala Alena Rokosová zpracování dat z vlastního terénního výzkumu (kapitoly 6 až 7). Nejprve stručně charakterizovala soubor respondentek – tedy oslovených dcer a jejich matek, s nimiž realizovala na základě předem vytyčené osnovy postupně individuální rozhovory (6. kapitola – s.34). Stěžejní část bakalářské eseje pak představuje analýza dat získaných z rozhovorů (7. kapitola – s. 35-58). Zde se autorka zaměřila na šest základních problémových rovin, a to za prvé na důvody odkladu sňatků z pohledu respondentek, za druhé na pomyslnou hranici sňatkového věku, za třetí na manželství versus nesezdané soužití, za čtvrté na názory na obecný trend odsouvání sňatků, za

páté na výhody a nevýhody tohoto trendu v názorech respondentek a za šesté na to, v čem jsou dcery jiné, než byly v jejich věku jejich matky.

Bakalářská esej Aleny Rokosové jako celek vykazuje –ne u všech bakalářských prací obvyklou- vyváženost a také propojenost obou základních bloků. A to je třeba hodnotit jako její přednost. Přesto by však bylo možné v rámci analytického procesu, alespoň v některých dílčích otázkách, proniknout poněkud hlouběji pod povrch výzkumem shromážděných dat. Nicméně souhrnně, zejména vzhledem k teoretickému zakotvení, je třeba předloženou závěrečnou práci Aleny Rokosové hodnotit jako velice dobrou. Autorka prokázala, že si dovede vytýčit výzkumný cíl, orientovat se v odborné literatuře a statistických datech. Potvrdila rovněž schopnost práce v terénu, která jí umožnila získat data potřebná k řešení stanoveného úkolu. Na základě provedené analýzy pak formulovala datům odpovídající věcné závěry. Formální stránka bakalářské práce je (až na drobnosti) na velmi dobré úrovni, zejména oceňuji jednotně a pečlivě vedený poznámkový aparát.

Bakalářská esej Aleny Rokosové odpovídá požadavkům, které jsou na tento typ studentských prací kladeny a doporučuji ji proto k obhajovacímu řízení. Navrhuji výsledné hodnocení velmi dobře.

12. června 2010

Miloslava Turková